

Kugbɔnku kùà bi kele' ki de'
Ebrembe
nnɔ
Nà wɔngeh kugbɔnku kuu te
ma bo

Wà kele' kugbɔnku kuu nnɔ ɲa kele' u'yel ku'ni niba saan, nɛ nil mɔ ɲa cinbe ki ben u kele' kù ki de' bidɛnb bà. Ama wà kele' kù nnɔ ben Kujɔtiekpaa ku ya gbɔnku ya gber mɔnmɔnm.

U kele' ki de' bà nnɔ lii yé Sufmbe nɛ, ki pɛ Kristo ya sɛn bo. Bi'gbɛnɛnt cin' ki ɲɛndeh, ba jì se usɛn nnɔ ni mɔnmɔnm. Nɛn nɛ cère' wà kele' kù nnɔ tùrɛ' ki tɔkɛ' bɛ bi kpɛ' ki cii' miwɔknm mà nnɔ.

Kristo bo nɛ Uwien nin binib liɛbe' ki taan' buñɔbu (1:1-2:18). Wɔn bo nɛ bà teke' ki jin' li fre kí nɛkn Uwien kí lɛ limiel (3:1-5:10).

Bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn baba nɛ là ɲmɔbe usɛn wɔ ń kɔ Uwien ya ninbonl ya dubenku bó, kí tien lituɔrl binib ya biɛre bo. Kristo baba nɛ yé bitɔtuɔciɛnb ya ciɛn wà ɲa ɲmɔbe tɔ, ki kɔn' ki càare' Uwien ya ninbonl là te paaki nnɔ.

Bitɔtuɔrkaab là te ligol nɛ, ki tuu ki taah tiwɛnt ki tùrɛh ki lɛreh. Kristo wɔn taa' u'ba nɛ ki tien' lituɔrl miba kpein ki de' unil kɛ ki wiɛ', ki pekre' usɛnfaan ki de' u'yaab.

Wà kele' kugbɔnku kuu nnɔ saakreh u kele' ki de' bà nnɔ ya gbɛnɛnt nɛ, ki sureh bɛ, bɛ ń tɛkn bà là te uyo bo, ki teke' Uwien ki jin' nnɔ ya taal ni (11:1-12:13). U liɛbe' ki wɔngeh Kristo yaab li fuobe ma bo Uwien ya nun bó nɛ (12:14-13:1-25).

Uwien cèrè' u'Bijε nε len' nin tε

¹ Uyo bo Uwien là ñen' isen' yà yεbe nε ki cèrè' u'ñobonsaknb len' nin ti'yaajεb nà luo' bolm miñε.

² Ama idenførkε yie nɔ, u ji cèrè' u'Bijε nε len' nin tε. U cèrè' wɔn nε ñen' nà kε te, ki gènde' wɔ ki tien' tibont kε ya daan.

³ U'Bijε bugbεn nε yé u'kpiεke ya wenwenku, ki naan nin wɔ ki tĩ gben', ki cèrè' u'gbεr ya tuom co tibont kε tù se tu'bùol, ki sɔkre' ki ñen' binib ya biere ki gben', nε ki don' paaki bó ki tĩ kèlè' Uwien uyεbm kε ya daan ya jie bó.

Uwien ya Bijε cεn' Uwien ya tondb

⁴ Uwien ya Bijε cεn' Uwien ya tondb. Nεn bo nε Uwien yin' wɔ liyel là ηmɔbe lisel ki cεn' bi'yε.

⁵ Uwien kpele ki tɔke' u lε tond ba ki ye:

«Sin nε yé n'Bijε,
dinnɔ nε n wuɔn' ki ye n yé a'Baa?»
Bii u tí kpele ki tɔke' u lε ba ki ye:

«Min li yé u'Baa,
nε wɔ ní li yé n'Bijε?»

⁶ Ama uyo wà Uwien yíe u'Bijε wà yé kibukpiεk nnɔ ní baa uñendun ni nnɔ, u len' ki ye: «U'tondb kε ní gbaan kí puke u'Bijε.»

⁷ Uwien len' u'tondb bεn bo ki ye:

«U cèreh bi te tεn mitafaam nε,
ki liεbe' ki cèreh bi te tεn umupien.»

⁸ Ama u len' u'Bijε wɔn bo ki ye:

«Uwien, a yé ubεr nε ki kε a'berbiεk bo,
nε a'bel ηa ηmɔbe gbenm.

A likeh a'nib nin mitetem mà cuube nε.

⁹ A yíe nà cuube nε ki nεn nà bre.

Nεn bo nε sin wà yé Uwien nnɔ,

a'Wien wule' a'yul bo mikpɔm,
 ki wuɔn' ki ye u gɛnde' ηε,
 ki cɛre' a'yɛnm sɔnge,
 ki de' ηε lisel ki cɛn' a'tɔb kɛ.»

¹⁰ Uwien tí len' ki ye:

«Micincinm, sin Yonbdaan nɛ ñɛn' kitink,
 nɛ kutaaku mɔ yé a'nuɔ ya tuonl nɛ.

¹¹ Nɛn kɛ li gben,
 ama sin li tuu ki te nɛ,
 nɛn kɛ li cɛre tɛn tikpɛlcɛr nɛ.

¹² A li gongonde nɛn kɛ tɛn lilierl nɛ.

Imɔ̀n, a li lèbre tù tɛn bi lèbreh lilierl ma bo nɛ,
 ama sin ηa rí lèbre, a li tuu ki fuobe nɛ.»

¹³ Uwien kpele ki tɔke' u lɛ tond ba ki ye:

«Kèle n'nojie bó,
 kí tí baa uyo wà n li cɛre á tɛ a'nennɛndb bo litaal-
 i?»

¹⁴ Uwien ya tondb bɛn wɔn, bi'ke yé u'tonsɔnb nɛ,
 nisaal ηa rí fre kí lɛ bɛ nin nunbu. U sɔnh bɛn nɛ bi
 lá toreh binib bà u li ηmiɛn bɛ nnɔ.

2

*Liike mɛn ni'yul bo nin ni ciìh miηmiɛnm ya gber
 tà nɔ*

¹ Nɛn bo, nì kpe tí tùɔre kí liike ti'yul bo nɛ nin ti
 ciìh tigber tà nɔ, nnɔ ηa rí la, ti li tùre usɛn.

² Uwien ya tondb là tɔke' tigber tà uyo bo nnɔ kpe
 bɛ rí li du tu'bo nɛ. Nɛ wà ηa là tuo' tù, ka bon' wɔ,
 laa' utudɛre wà u kpe wù la,

³ ti'mɔ ηa tɔnge' miηmiɛnm ya gber tà mɔn tɛn
 niba nnɔ la, tinbi bɛn li tien mila kí ñɛ utudɛre ni?
 Yonbdaan nin u'yul nɛ là kpie' ki tɔke' binib tigber

bugben, ne binib bà cii' tù nnò mọ̀ take' tinbi ki ye tù kpε be ní li du tu'bo ne.

⁴ Ne Uwien wuon' ki ye bi tọkeh tigber tà nnò kpε be ní li du tu'bo ne, ki cèrè' bi teh miyokm ya bont ke ya bol, ki teh nisaal ɲa ní fre kí tien nà, ki cèrè' Mifuoñaanm de' bi'ke bupaabu jeje u yíe ma bo.

Yesu tien' u'ba unisaal ki tien' te Uwien yaab

⁵ Tọ, ti tọkeh uɲendun wà we ní nnò ya gber ne. Uwien ɲa cèrè' u'tondb ɲmọbe u'bo tuom.

⁶ Ní kele' *Uwien ya gbɔnku ni niba saan ki ye:
«Unil yé ba a tien u'bó?

Bii unisaal yé ba a tonge wọ?

⁷ A jiiin' wọ tingi,

ki cèrè' a'tondb cɛn' wọ na wuoke'.

Ne ki ji kpieke' wọ, ki seln' wọ,

⁸ ki de' wọ mituom tibont ke bo.»

Uwien de' wọ mituom tibont ke bo ma nnò, niba ɲa sien' ɲọ wa ɲmọbe tuom ni'bo. Fɛnfennò tinbi ne ɲa laan lenh u ɲmọbe mituom tibont ke bo ma bo.

⁹ Ama ti lenh *Yesu wà Uwien jiiin' wọ tingi, ki cèrè' u'tondb cɛn' wọ na wuoke' nnò laa' ukpieke nin lisel kí ñe bi jènde' wọ ma u tí kpo' nnò bo. Uwien ya nimònt bo ne u teke' binib ke ya kuum ki kpo'.

¹⁰ Imò, Uwien ne ñen' tibont ke, ne wón bo tu'ke te. U yíe u'bumu mùa yebe ní li ɲmọbe ukpieke wà u ɲmọbe wù nnò ne. Nɛn bo ne ni mɔn wọ ní cèrè *Yesu ní ji ijend ɲọ kí li yé wà kpε wọ ní sɔn u'tuonl kí tí gben. Wón *Yesu ne pekre' miɲmienm ya sɛn ki de' Uwien ya bumu.

¹¹ Wón ne teh binib Uwien yaab. Wón wà teh binib Uwien yaab nin u teh bà Uwien yaab nnò ke

ya baa si Uwien nε. Nεn bo nε u yin' bε u'ninjieb nin u'ninsieb la, na coh wɔ fε.

¹² Ki liebe' ki ye:

«N li cère n'ninjieb nin n'ninsieb ní bende a yé udaan wà,

kí li geh iyuon ki pèkeh ηε bi'táan ni.»

¹³ Ki tí ye:

«Min li du u'bo kí tí gben nε.»

Nε ki tí ye:

«Min nin Uwien de' nni u'bumu mùa nnɔ sɔ.»

¹⁴ Mubumu nnɔ yé binib ma nnɔ nε u'mɔ tien' uba unisaal ηɔ kí ñε u'kuum bo wɔ ní gben usenpol wà ηmɔbe mikuum ya tuɔm nnɔ ya gber,

¹⁵ kí ñεn binib bà fεnge mikuum ki te tɛn iyonbe bi'fuobm kε ni nnɔ tiyonbt ni.

¹⁶ Ní yé imɔn nε, wa baa' wɔ ní tore Uwien ya tondb, u baa' wɔ ní tore *Abraham ya yaabii nε.

¹⁷ Nεn bo nε ní kpe wɔ ní li naan u'ninjieb nin u'ninsieb kí tí gben, kí li yé bitɔtuɔrcienb ya cien wà muɔh micεεkm, kí sɔnh Uwien ya tòn ni'donbó ηɔ kí ñε wɔn bo Uwien ní fère binib bi'biere.

¹⁸ *Yesu mɔnɔn nin u'yul jènde' mibiikm ni ma nnɔ, nεn bo nε u li fre kí juɔn binib bà te mibiikm ni.

3

Yesu cɛn' Moyis

¹ Tɔ, n'ninjieb nin n'ninsiebε, ninbi bà Uwien yin' nε ni taan' ki yé u'yaab nnɔ, cère mɛn ni'nun ní li cε *Yesu bo. Uwien sɔn' wɔn nε u yé bitɔtuɔrcienb ya cien. Ti teke' nɛn nε ki jin' ki tɔkeh nè binib ya nun bó.

² U gènde' wɔn nɛ wɔ́ rí sɔ́n lituonl, nɛ u sɔ́n' lè ni'donbó tɛn Moyis là sɔ́n' ni'donbó ma bo Uwien den ni ni'kɛ saan nnɔ.

³ Ama *Yesu kpɛ wɔ́ rí li ηmɔbe ukpɛke ki cɛn' Moyis, kimɛ bi pɛ̀keh wà mɛn' iden nɛ ki cɛn' iden bugbɛn.

⁴ Imɔ̀n, iden kɛ ηmɔbe wà mɛn' yí nɛ, ama Uwien nɛ naan' tibont kɛ.

⁵ Moyis là yé utonsɔnl wà sɔ́n' itùon Uwien den ni ni'kɛ saan ni'donbó nɛ, ki yé Uwien li tɔ̀ke u'nib tighɛr tà nnɔ ya m̀nkunl.

⁶ Ama Kristo wɔ́n yé Uwien ya Bijɛ nɛ, ki sɔ́n' Uwien den ni'donbó. Wɔ́n nɛ ηmɔbe ticiɛnt Uwien den. Ti co mitekjim kenken, ti'yɛnm sɔ́nge ti ηmɔbe lidɛndɛnl là nnɔ bo la, ti yé iden nnɔ yaab nɛ.

Binib bà teke' Uwien ki jin' nɛ li lɛ lifuorl u'saan

⁷ Nɛn bo nɛ *Mifuoñaanm ye:

«Dinnɔ ni cii' Uwien ya niɛke bó la,

⁸ ni la ñɛle ni'tub,

tɛn ni'yaajɛb là tien' ma,

uyo wà bi là yíe' Uwien ya ñɔbu bó

ki dɛle' wɔ́ kupenpelku ni nnɔ.

⁹ Uwien ye:

«Ni'yaajɛb là dɛle' nni kupenpelku ni

bɛ rí liike n li tien ma,

nin bi laa' n tien' nà,

¹⁰ ki tí dukn' ibin pinan ma kɛ nnɔ.

Nɛn bo nɛ n'benku ni piebe' bi'bo,

nɛ n len' ki ye: bi tuu ki tùreh usɛn nɛ,

ka toh bɛ rí kpɛn n yíe bɛ rí kpɛn usɛn wà.»

¹¹ Nɛ n'benpiebe ni n pole' ki ye:

«ba rí baa n bonde' bɛ nà saan bɛ rí fuore nnɔ fiebu.»

»

12 N'yaabe, liike men ni'yul bo, ni'ni uba la li ηmabe iyenmaalbiere u'fel bo yi'ni pien wə u la teke kí ji ηə kí wiε Uwien limiel ya daan ya sen.

13 Ama li saakreh men təb ya gbənent daan ke daan, ηə ni'ni uba la cère ibiere ní lere wə, wə ní tien uyufaa kí yiε Uwien ya ñəbu bó. Kimε ní kele' *Uwien ya gbənkú ni ki ye dinnə la, ní yé dinnə nε ti'mə bo.

14 Imən, ti juore' ki co kenken ti là co ma bo mitekjim ki tí fore' la, ti yé Kristo ya təntəknlieb nε imənmən.

15 Ní kele' *Uwien ya gbənkú ni ki ye:

«Dinnə ni cii' Uwien ya niεke bó la,

ni la ñele ni'tub,

tən ni'yaajeb là tien' ma,

uyo wà bi là yiε' Uwien ya ñəbu bó nnə.»

16 Tə, bi ε ba nε là cii' Uwien ya niεke bó, ki yiε' u'ñəbu bó? Na yé binib bà ke Moyis là ñen' bε Esipt ni nnə-əə?

17 Uwien ya benku ni là piebe' bi ε bo ki tí dukn' ibin pinan-i? Na yé binib bà là tien' ibiere ki kpokpo' kupenpelku ni nnə-əə?

18 U là pole' ki ye bi ε ba ηa ní kə u bonde' bε lifuorl udu wà ni nnə fiebu? Bà là yiε' u'ñəbu bó nnə ηa ñí-ii?

19 Imən, ti laa' ba kən' udu wà ni Uwien bonde' bε lifuorl nnə ni, kimε ba teke' wə ki jin'.

4

1 Uwien bonde' lifuorl niba saan, ki pūon' ki ye u'nib li baa ni'saan kí fuore. Lipuonl nnə biε ki te nε. Nεn bo, liike men ni'yul bo, ni'ni uba la taandeh ηə ki la lúo lifuorl nnə.

2 Kimε ti cii' tigbεημεηηmaakt tεn ti'yaajεb lα cii' tū ma kupenpelku ni nnε nε. Ama tigbεr nnε ηα lα tore' bε. Kimε bi cii' tū ma nnε ba tuo' ki teke' tū ki jin'*

3 Ama tinbi teke' tū ki jin'. Nεn bo nε ti li lε lifuorl Uwien saan. U lα len' lifuorl nnε bo ki ye:

«N'benpiebe ni n pole' ki ye:

«Ba n kε n bonde' bε lifuorl udu wα ni nnε ni fiebu.»

»
Ama Uwien n n sεn' ki gben' u'tuonl haali uηεndun ya cinm nε.

4 Kimε n n kele' *Uwien ya gbεnku ni niba saan wienlole bo ki ye: «Uwien sεn' ki gben' u'tuonl kε ma nnε u taa' wienlole daali nε ki fuore'.»

5 N n liebe' ki kele' ni'saan ki ye: «Ba n kε n bonde' bε lifuorl udu wα ni nnε ni fiebu.»

6 Bα kpiε' ki cii' tigbεημεηηmaakt nnε ηα bon' tū, nε ka kεn' Uwien bonde' bε lifuorl udu wα ni nnε ni mεnεn la, binitεb li b iε k i fre k i kε len.

7 Nεn bo nε Uwien liebe' ki sien' lidaali liba ki yin' ni'daali «dinnε». N n lα tete ki t i wuεke' nε u lα cεre' *Dafid len' ni'daali ya gbεr tεn n n kpiε' ki kele' ma kugbεnku kuu ni ki ye:

«Dinnε ni cii' Uwien ya nieke bό la, ni la n iεle ni'tub.»

8 Tε, n n yε Sosuwe bi lα cεre' bi laa' lifuorl la, Uwien ηα bi li liebe k i len lidεtεl liba ya gbεr.

9 Nεn nε wuεn' ki ye Uwien ya nib b iε k i ηmεbe lifuorl tεn Uwien lα fuore' ma wienlole daali nnε.

10 Kimε wα kε laa' lifuorl Uwien saan la, u sεn' u'tuonl ki gben' nε ki fuoreh tεn Uwien lα sεn' u'tuonl ki gben' ki fuore' ma nnε.

* 4:2 Bi kpiε' ki kele' tigbεnt tα nnε ya tuba ni n n kele' ki ye: «Kimε ba tuo' ki paan' bα teke' tū ki jin' nnε bo nε.»

11 Nɛn bo, cɛrɛ mɛn tɪ li bɛnh ki nuunh tɪ lɛ lifuorl nnɔ ɲɔ uba la tɛkn ti'yaajɛb ya taanl ni kɪ yɛ Uwien ya ɲɔbu bɔ kɪ tɹɛ.

12 Tɔ, Uwien ya gɛr ɲmɔbe limiel nɛ, ki ɲmɔbe mituɔm mɔ, ki ɲmɛ ki cɛn' jusiek kɛ jusiek kɔ ɲmɛ ikele kɛ ile. Tɹ kɔh unil ni nɛ haali ki tɪ bɔareh u'fɛl nin u'naank ni, haali ki tɪ bɔareh u'kpɔtutuk nin u'suɔrm ni, ki fiinh ki bɛndeh nɔ kɛ buɔ u'fɛl ni.

13 Uwien ɲɛn' tibont tɔ kɛ nnɔ, bonn niba ɲa buɔ u'nun bɔ, u likeh ki lɛnh tu'kɛ nɛ, nɛ ki bɛn nɔ kɛ te ma bo. Ti li tɔke wɔn nɛ ti sɔnsɔn' ma bo.

Yesu nɛ yɛ bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn

14 Ti ɲmɔbe bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn uba nɛ. U ya tɔ ɲa te. Wɔn si Yesu, Uwien ya Bijɛ. Wɔn nɛ don' ki tɪ baa' Uwien saan paaki bɔ. Nɛn bo, cɛrɛ mɛn tɪ tɹɔrɛ kɪ li ɲuuke ti teke' nɔ ki jin' nnɔ kenken.

15 Ti ɲmɔbe bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn wɔ nnɔ ɲa yɛ wɔ ɲa ɲ fre kɪ muɔ tɛ ti'jiint ni ka. Mibiikm tu' u'mɔ isɛn kɛ ni tɛn tinbi, ama wɔn ɲa tien' biɛrɛ kɛ biɛrɛ.

16 Nɛn bo, cɛrɛ mɛn tɪ nɛkn Uwien, mijuokm ya daan, ya bɛrbiek saan nin midum. Nnɔ nɛ Uwien li muɔ tɛ micɛcɛkm, kɪ juoke tɛ, kɪ tore tɛ uyo wɔ ɲ ciɛke tɛ.

5

1 Bi gɛndeh tɔtuɔrciɛn kɛ tɔtuɔrciɛn binib ni nɛ ki kaandeh wɔ wɔ ɲ li se bi'taal ni ki sɔnh Uwien ya tɹon, ki taah mipum ki dienh Uwien, ki teh ituɔrɛ ibiɛrɛ bo.

2 U li freh ki duɔndeh u'yɛnm bɔ ɲa bɛn niba, ki tɹrɛh nnɔ bo, kime wɔn nin u'yul yɛ unisaal nɛ ki ɲmɔbe ibiɛrɛ.

³ Nɛn bo nɛ nĩ kpɛ wɔ ń tien lituɔrl ibiere bo. Na yé u li tien binitɔb ya biere baba bo nɛ, u li tien u'tiema biere mɔ bo nɛ.

⁴ Nil ɲa ń fre kí nĩ u'fɛl kí ye u yé bitɔtuɔrcienb ya cien. Ama Uwien nɛ yih unil ki teh wɔ bitɔtuɔrcienb ya cien tɛn u là tien' Arɔn ma bo.

⁵ Nnɔ nɛ Kristo mɔ ɲa nĩ' u'fɛl kí ye u yé bitɔtuɔrcienb ya cien. Uwien nɛ tien' wɔ bitɔtuɔrcienb ya cien ki tɔke' wɔ ki ye:

«Sin nɛ yé n'Bijɛ,
dinnɔ nɛ n wuɔn' ki ye n yé a'Baa.»

⁶ U tí len' ki ye:

«A yé utɔtuɔrkɛ nɛ uyo wà ɲa ɲmɔbe gbenm tɛn Uwien là ɲɛn' isɛn yà ki tien' Mɛlkisedɛk utɔtuɔrke nnɔ.»

⁷ Uyo wà *Yesu là te kitink kiɛ bo nnɔ u là kàare' Uwien ki muɔ' cɛɛn, ki gbáan' wɔ nin tinunsiir, kimɛ wɔn nɛ li fre kí ɲɛn wɔ mikuum ni. U là jii'n' u'ba tingi Uwien ya nun bó ma nnɔ nɛ u cenge' u'kaare bó.

⁸ Nin u yé Uwien ya Bijɛ ma kɛ nnɔ u'jɛnd ni nɛ u bɛnde' mibom.

⁹ Uwien cère' u sɔn' u'tuonl ni'donbó ki tí gben'. Nɛn bo nɛ kí ɲɛ wɔn bo, binib bà kɛ boh wɔ nnɔ li lɛ limiɛl là ɲa ɲmɔbe gbenm.

¹⁰ Kimɛ Uwien nɛ tien' wɔ bitɔtuɔrcienb ya cien tɛn u là ɲɛn' isɛn yà ki tien' Mɛlkisedɛk bitɔtuɔrcienb ya cien nnɔ.

La biɛ ki te mɛn tɛn mubumu mitekjim ya sɛn ni

¹¹ I ya sɛn ni, ti ɲmɔbe tigbɛr tù yɛbe tí len ama na ciih tontonm ma nnɔ, tu'tingi ya tɔkm faa nɛ.

¹² Ni ji bi kpɛ ní li yé biwɔnwɔknb nɛ, ama ni biɛ ki nuunh bɛ ń li wɔknh nɛ bi cinh ki wɔknh binib

Uwien ya gber tà, tu'ciim ña faa nnò nɛ. Ni ji bi kpɛ tijier tà kpɛke nɛ, ama ni biɛ ki ciɛke mibiim nɛ.

¹³ Wà kɛ biɛ ki ñaanh la, u yé kicɛnfɛndk nɛ, ka ní fre kí bɛnde nà mɔn nin nà bre.

¹⁴ Binicekrkaab bɛn wɔn, bi jinh tijier tà kpɛke nɛ. Bi lenh miyɛnfuom nɛ daan kɛ daan ya tòn ni, ki bɛn nà mɔn nin nà bre.

6

¹ Nɛn bo, la cère mɛn tí juore bi cinh ki wɔknh binib Kristo ya gber tà, tu'ciim ña faa nnò bo. Ama cère mɛn tí li teh binicekrkaab mitekjim ya sɛn ni ki joh inun bó, ki la liɛbe ní tiboncindkaar bo. Tun si: kí wiɛ mitetem mà bàareh nin mikuum nin kí teke Uwien kí ji ya gber,

² nin tigbɛnɛnt ya sɔkrm kí paan iyaajɛbok ye ma bo ya gber nin kí taa inuò kí paan unil bo kí kàare kí de wɔ ya gber nin bitɛnkpiib ya mɛkrm ya gber nin Uwien lá li bu binib tibuur ufɔfɔryo ma bo ya gber.

³ Uwien tuo' la, ti li joh inun bó nɛ nin binicekrkaab ya wɔknm.

⁴ Tɔ, binib laa' Uwien ya wenwenku, ki laa' u'paabu, ki laa' *Mifuoñaanm,

⁵ ki cii' Uwien ya gber ya ñmaa, ki bɛnde' uɲɛndun wà we ní nnò ya tuɔm ñɔ

⁶ ki wiɛ' Uwien ya sɛn la, ní faa nin unil ní fre kí liɛbe kí lèbre bi ya nib ya tetem, kime bɛn nin bi'yul liɛbe' ki kpaakeh Uwien ya Bijɛ nɛ udɔpɔnpɔn bo, ki dienh binitɔb usɛn bɛ ní suke wɔ.

⁷ Tɔ, utaa tuu ki niih, kitink ña luoreh sɔngl la, kí lùonh tibonmɔnmɔnt nɛ ki dienh bà koh kɛ, nɛ Uwien teh kè u'mɔnm.

⁸ Ama kí pɛh ikonkon nin ipɔn la, kí li juore fɛnm nɛ, Uwien ní tĩ gben kí wiɛ kè miɲùum, nɛ bɛ ní fɔre kí wĩn kè.

⁹ Tí'jɔtiebɛ, ti lienh nnɔ mɔnɔn la, ti bɛn ki ye ninbi kpe usɛn wà mɔn nɛ, wun nɛ yé miɲmienm ya sɛn.

¹⁰ Kime Uwien pɛ tigbɛmònt bo nɛ. Wa ní sunde ní tòn bó, ka ní sunde ní yíe wɔ ma, ki toreh' u'nib, ki biɛ ki toreh bɛ ma nnɔ bó.

¹¹ Tí yíe ní'ni wà kɛ ya nun ní li mɔn wɔ ní li teh nnɔ kí tĩ fɔre nɛ, ɲɔ kí lɛ ni daan nà nnɔ kí tĩ gben.

¹² Ta yíe kpaayuonl ní cuo nɛ ama ti yíe ní tekɲ binib bà kí ñɛ bí'minku nin bí'tekjim bo, bi lenh mimɔnm mà Uwien là pòn' bɛ mè nnɔ ya taal ni nɛ.

Uwien ya puonl ɲa ní lèbre

¹³ Uwien là pòn' *Abraham lipuonl ma nnɔ u là pole' wɔn bugbɛn nɛ, kime uba ɲa te ki cɛn' wɔ ɲɔ wɔ ní pole udaan.

¹⁴ U là pòn' wɔ ki ye:
«Imòn, n li tien ɲɛ mimɔnm kí gbien,
kí cèrɛ á pàrɛ kí gbien.»

¹⁵ *Abraham mĩnde' ki guure' nɛ ki laa' Uwien là pòn' wɔ nà nnɔ.

¹⁶ Binib tĩ ní pole nɛ kí wuɔn kí ye bi len' tigbɛr tà nnɔ te nɛ. Bi poleh wà cɛn' bɛ ɲɔ lipol nnɔ bo uba la ji ní fre kí niɛ tu'bo nɛ.

¹⁷ Nnɔ nɛ Uwien là yíe wɔ ní tùɔrɛ kí wuɔn bà li lɛ u'puonl ya mɔnm nnɔ kí ye u jèke' wɔ ní tien nà nnɔ ɲa ɲmɔbe lèbrm nɛ. Nɛn bo nɛ u là pòn' ki liebe' ki pole' ki kpòbn'.

¹⁸ Uwien ya puonl nin u'pòl yé tibont tule nɛ, ka ɲmɔbe lèbrm, nɛ wa ní nɛn tibont nnɔ ni fiebu.

Nen ne saakreh tinbi bà sen' ki bôle' u'saan nnò ya gbenent ki gbiekeh, ki cèreh ti tùreh ki coh lidendènl là ti ñmòbe lè u'saan nnò kenken.

¹⁹ Lidendènl nnò ne cèreh ti se nì faa ten bi wiènh likuluònl miñunm ni, li coh buñercienbu bua ñmièkeh ma bo. Ti daan wà nnò ne kòn' Uwien ya duku ni paaki bó, ki tì càare' kukpèlcièku kùà bore' kù bolm mile nnò, ki kòn' haali dubenku bó Uwien ya bùol.

²⁰ Tinbi bo ne *Yesu liere' ki kòn' ku'ni, ne Uwien tien' wò bitòtuòrcienb ya cien uyo wà ña ñmòbe gbenm ten u là ñen' isen yà ki tien' Melkisedek bitòtuòrcienb ya cien nnò.

7

Melkisedek yé uber ne, ki liebe' ki yé utòtuòrke mò

¹ Tò, Melkisedek bugben yé Salem ya ber ne ki liebe' ki yé Uwien wà ña ñmòbe Nacentò ya tòtuòrke. *Abraham là tòn' nin bibertòb lituòl ki faake' nin be ki liebe' ki kunh ní ma nnò wòn Melkisedek ne là tuobe' wò, ki tien' wò Uwien ya mòm.

² *Abraham là de' wòn ne u tòn' lituòl ki faake' ki fie' tibont tà ke nnò ya gbiirm piik ya miba. Mikpièkm liyel Melkisedek ya tingi si: Ubergbemòndaan ne. Nle bo u yé Salem ya ber ne. Salem ya tingi si: Uyènduòn ya ber ne.

³ Ba ben u'naa, ka ben u'baa, ka ben u'yaajeb mò. Wa ñmòbe u'fuobm cin' uyo wà, ka ñmòbe mì li tì gben uyo wà mò, u te ten Uwien ya Bijè ne, ki tuu ki yé utòtuòrke.

⁴ Ni laa' Melkisedek yé unikpèkpièk ma bo-a! Tì'yaaje *Abraham mòmòn là taa' u tòn' lituòl ki

faake' ki fie' tibont tà nnò ya gbiirm piik ya miba ki de' wòn nɛ.

⁵ Tò, kí ñɛ Moyis ya yiko bo, Lefi ya yaabii yà yé bitətuərkaab nnò nɛ ɲmòbe usɛn bɛ ní li teknh Israyel yaab ya bont ya gbiirm piik ya miba nin bi yé bi'ninjieɓ, ki yé *Abraham ya yaabii ma kɛ nnò.

⁶ Mɛlkisedɛk wòn ɲa yé bi'lontunku ya nil, nin nɛn kɛ u teke' *Abraham tən' lituəl ki fie' tibont tà nnò ya gbiirm piik ya miba, nɛ ki tien' wòn *Abraham wà Uwien pùon' wə lipuonl nnò Uwien ya mənɲ.

⁷ Na ɲmòbe niɛm, wà yé ucien nɛ teh uwaal Uwien ya mənɲ.

⁸ Lefi ya yaabii yà teknh Israyel yaab saan tibont ya gbiirm piik ya miba nnò yé binib nɛ, kí li kpo lidaali liba. Ama Mɛlkisedɛk wà teke' *Abraham saan tibont ya gbiirm piik ya miba nnò *Uwien ya gbənkɲu ye wòn tuu ki fuobe nɛ.

⁹ Lefi ya yaabii nɛ teknh tibont ya gbiirm piik ya miba Israyel yaab saan. *Abraham là gbiire' tibont bolm piik ki taa' miba ki de' Mɛlkisedɛk ma nnò ti li fre kí ye Lefi mə là de' nɛ kí ñɛ u'yaajɛ *Abraham bo.

¹⁰ Kimɛ Mɛlkisedɛk là tuobe' *Abraham uyo wà nnò, ki laa' Lefi laan te u'yaajɛ *Abraham ya sɛm ni nɛ, wa laan là maa' wə.

¹¹ Uwien là de' Israyel yaab yiko nɛ. Nɛ u ya yiko nɛ wəngɛh ki teh Lefi ya yaabii nɛ li yé bitətuərkaab. Ní yé bitətuərkaab nnò ya tòn bi cère' binib mən Uwien ya nun bó ki tí gben' la, tətúərke kɛ tətúərke bi li te tən Arən nɛ. Ba ji bi li nuunh utətúərketə tən Mɛlkisedɛk. Bi'tòn ɲa ní fre kí cère binib ní li mən Uwien ya nun bó kí tí gben.

Nɛn nɛ cɛrɛ' nɪ kpe utɔtuɔrketɔ rɪ baa kɪ li te tɛn Melkisedɛk.

¹² Kimɛ bi lɛbrɛ' bi teh binib bitɔtuɔrkaab ma bo la, nɪ kpe bɛ rɪ lɛbrɛ yiko mɔ nɛ.

¹³ Tigbɛr tuu lienh unil wà bo nnɔ yé udensɛntɔ ya nil nɛ. Udensɛn nnɔ ya nil uba mɔnɔn ɲa kpele ki sɔn' Uwien ya ponpuol bo tuonl.

¹⁴ Unil kɛ bɛn ki ye ti'Yonbdaan yé Suda ya densɛn ya nil nɛ. Nɛ Moyis ya gbɔnt ni nà saan kɛ u len' bitɔtuɔrkaab ya gbɛr nnɔ wa len' niba udensɛn nnɔ bo.

Yesu yé utɔtuɔrke tɛn Melkisedɛk

¹⁵ Liike mɛn; nà tɔrɛ' ki wende' ti'nun bó tigbɛr nnɔ bo si: utɔtuɔrke uba mɔ rɛn' ki te tɛn Melkisedɛk.

¹⁶ Wa yé tɔtuɔrke, kɪ rɛ u yé udensɛn uba ya nil *yiko ye ma nnɔ bo, u yé utɔtuɔrke kɪ rɛ u'miel là ɲa ɲmɔbe gbenm ya tuɔm bo nɛ.

¹⁷ Kimɛ nɪ kɛlɛ' u'bo *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «A yé utɔtuɔrke nɛ uyo wà ɲa ɲmɔbe gbenm tɛn Uwien là rɛn' isɛn yà ki tien' Melkisedɛk utɔtuɔrke nnɔ.»

¹⁸ Nɛn bo nɛ bi gben' yikokpiɛk nnɔ, kimɛ wa ɲmɔbe tuɔm, ka toreh mɔ.

¹⁹ Kimɛ Moyis ya yiko ɲa frɛ' ki cɛrɛ' bonn mɔn ki tɪ gben' Uwien ya nun bó. Ama Uwien yùɔn' ki de' tɛ lidɛndɛnl là mɔn ki cɛn' ni'kɛ. Lɛn nɛ li cɛrɛ tí nɛkn Uwien.

²⁰ Nà pukn' si: Uwien liɛbe' ki pole' ki pùon' mɔ nɛ. Bitɔtuɔrketɔb nnɔ Uwien ɲa pole' ki pùon' bɛn bo.

²¹ Ama *Yesu wɔn, Uwien pole' ki pùon' nɛ ki tɔkɛ' wɔ ki ye:

«Min Yonbdaan nɛ pole' ki pùon',

ma ní jiin n'ñábon:

«A yé utátuórke ne uyo wà ña ñmábe gbenm.» »

²² Nén bo, *Yesu ne sere' ki cère' Uwien cuo' nin tɛ kujɔtieku kùà mɔn ki cɛn' ni'kɛ.

²³ Nibontɔnn mɔ si: bitátuórketɔb nnɔ là te ligol ne, kimɛ mikuum bo ba ní fre kí li tuu kí te ki sɔnh bi'tuonl.

²⁴ Ama *Yesu wɔn tuu ki fuobe ma nnɔ u li yé utátuórke ne yo ke yo.

²⁵ Nén bo ne u li fre kí ñmien binib bà nekndeh Uwien kí ñe wɔn bo uyo wà ke te, kimɛ u tuu ki fuobe ne ki kàareh ki mieh Uwien ki dienh be.

²⁶ *Yesu ne yé bitátuórcienb ya cien wà kpe tí li ñmábe wɔ. U yé uñaan ne, ka te iba ni, ka ñmábe biil, Uwien bore' wɔ nin bibiɛrdɛnb, ki duon' wɔ paaki ya paaki ki de' wɔ ukànkàan.

²⁷ Wɔn ña cieke wɔ ní li teh idaan ke ituɔre u'tiema biere bo ñɔ kí yaan kí tien ituɔre udu ya nib yi bo tɛn bitátuórcienb ya cientɔb teh ma bo. U taa' u'bugben ne ki tien' lituɔrl bolm miba kpein.

²⁸ Moyis ya yiko là cère' bi teh binib bà bitátuórcienb nnɔ mɔ la teh ibiere tɛn binitɔb ne. Yiko nnɔ ya puoli bó ne Uwien pole' ki pùon', ki tien' u'Bije bitátuórcienb ke ya cien. Wɔn ne ña tien' biere fiebu ki li fre kí sɔn lituonl ni'donbó.

8

Yesu ne yé bitátuórcienb ya cien imànmà

¹ Umɛsɛn wà sɔ yé umɛsɛnje ti tɔkeh tigber tà nɔ ni: ti ñmábe u ya tátuórcienb ke ya cien ya bol ne, u ke Uwien uyɛbm ke ya daan, ya jie bó paaki bó,

² ki sɔnh u'tuonl Uwien te lininbonl là ni nnɔ. Nɛn saan nɛ yé Uwien ya ninbonmɔ̀nl. Na yé nisaal nɛ tien' lè, Uwien nin u'yul nɛ tien' lè.

³ Bi teh unil kɛ bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn wɔ́ rí li taah tibont nɛ ki dienh Uwien, kí li teh ituɔɛ mɔ́ ki dienh wɔ́. Nnɔ nɛ ní kɛ ti'mɔ́ ya tɔtuɔrciɛnb ya ciɛn mɔ́ rí li ɲmɔ́be u li taa ná kí de Uwien.

⁴ U bi te kitink bo la, wa bi li yé tɔtuɔrkɛ mɔ̀nɔn, kimɛ bitɔtuɔrkaab te ki taah tibont ki dienh Uwien, Moyis ya yiko ye ma bo nɛ.

⁵ Bi sɔnh ituon yà nnɔ yé tibonmɔ̀nt tà te paaki bó nnɔ ya nɛnnɛnku nin tu'jinjint nɛ. Nnɔ nɛ Moyis là ye wɔ́ rí tien Uwien ya ninbonl uyo wà nnɔ, Uwien tɔke' wɔ́ ki ye: «Tùɔre kí cenge, á tien lè, lè rí tùɔre kí li naan n wuɔ̀n' ɲɛ lininbonl là ya nɛnnɛnku lijuɔ́l bo nnɔ.»

⁶ Ama fɛnfɛnnɔ, Uwien de' *Yesu utɔtuɔrkɛ ya tuonl là nnɔ cɛn' tɔtuɔrkɛ kɛ tɔtuɔrkɛ yaal. Wɔ̀n nɛ se Uwien cuo' nin binib kujɔtieku kùà nnɔ ni, nɛ kujɔtieku nnɔ mɔ̀n ki cɛn' mikɛɛkm yaaku, kimɛ Uwien pùon' lipuonl là nnɔ mɔ̀n ki cɛn' mikɛɛkm yaal.

Kujɔtiefɛnku ya gbɛr

⁷ Tɔ, ní yé kujɔtieɛɛku kùà là te nnɔ ɲa bi ɲmɔ́be gbɛr tuba la, Uwien ɲa bi li liɛbe kí cuo nin nib jɔtietɔku.

⁸ Imɔ̀n, Uwien laa' u'nib ya biil nɛ ki len' ki ye:

«Min Yonbdaan nɛ lienh,
uyo uba we ní

rí liɛbe kí cuo nin Israyɛl yaab
nin Suda yaab kɛ kujɔtiefɛnku.

⁹ Kujɔtieku nnɔ ɲa rí li naan nin
n là kɛɛ' ki cuo' kùà nin bi'yaajɛb,

uyo wà n dè're',
 ki ñen' bε Esipt ni nnɔ.
 Ba paan' kujɔtieku nnɔ bo ma nnɔ,
 nε n'mɔ sɛln' ki dāan' bε.
 Min Yonbdaan nε len' nnɔ.
 10 Yonbdaan liεbe' ki ye:
 ‹Iden yiε gèbre' la,
 n li cuo nin Israyel yaab kujɔtieku kùà sɔ.
 N li kuɔn n'yikombε bi'yenm ni,
 kí kele bε bi'fèl bo.
 N li yé bi'Wien,
 nε bε ní li yé n'nib.›

11 Bi'ni uba ηa ji li wɔkn u'tɔ,
 uba ηa ji li wɔkn u'ninjε kí tɔke wɔ kí ye:
 ‹wɔ ní bende Yonbdaan.›
 Kimε bi'kε li bende nni nε.
 Kí cin ibaan kí tĩ baa binikpɛkpiεkb.

12 N li fère bε bi'biil,
 ma ji li tiere bi'biere bó fiebu.»

13 Uwien lienh kujɔtiefɛnku bó la, ní wuɔn' ki ye
 kukpɛku nnɔ kpaare' nínɔ. Kimε nibonkpaann kε
 tĩ pore' la, ní joh nè ní gben nε.

9

Kujɔtiekpiεku ya tuɔre

1 Uwien là kpɛ' ki cuo' nin binib kujɔtieku kùà
 nnɔ u là wuɔn' bε bi li paan isen yà bo kí li pukeh
 wɔ nε, nε ki cère' bi ηmɔbe bi li pukeh wɔ nà saan
 kitink bo.

2 Imòn, bi là tien' lininbonl liba nε lí ηmɔbe
 tidubent tule. Lininbonl nnɔ ya puke ni
 frɛknbùol là te nin litebl là bi paakeh lí'bo kpɔnɔ

wà bi taah ki punh Uwien nnɔ. Bi yih nɛn saan nɛ libòñaanl.

³ Kukpɛlcɛcɛnciɛnku kuba nɛ là bore' upuke nin kudubenku nnɔ. Kukpɛlciɛku nnɔ ya puoli bó nɛ yé kudubenku. Bi yih nɛn bó nɛ libùol là ñaan ki tĩ gbien'.

⁴ Bi taa' miñòkm ki duore' liponpuol là ki sienh li'bo linubl nnɔ te nɛn bó nɛ. Kujɔtieku ya lɛkl là bi taa' miñòkm ki duore' li'gbɛnɛnt kɛ bo nnɔ mɔ te nɛn bó nɛ. Tijier tà bi yih tù *mann nnɔ te miñòkm ya sɛnl liba ni ki taake lilɛkl nnɔ ni. Arɔn ya kpɛdɔn wà là bunde' ki puun' nin bi là kele' *yiko itɛnpɛnpɛn yà bo nnɔ mɔ te lilɛkl nnɔ ni nɛ.

⁵ Uwien ya tondb bà bi yih bɛ seribɛn nnɔ bile ya nɛnnɛnt te lilɛkl nnɔ ya paaki, ki ñmɔbe ifiɛbe, ki wɔngɛh ki teh Uwien te ni'saan. Bitondb nnɔ ya fiɛbe ya sɔngɛ lieke lilɛkl nnɔ bo bi gbienh nà saan misèm ñɔ Uwien ní fère binib bi'biere nnɔ. Bònl ña te tí len nè ní li yebe tibont nnɔ kɛ bo fɛnfennɔ wuɔ nɔ.

⁶ Bi bonde' tibont kɛ ki sensien' nnɔ nɛ. Bitɔtuɔrkaab kɛ kɔh upuke ni nɛ idaan kɛ ki tĩ sɔnh bi'tuonl.

⁷ Ama kudubenku bó wɔn, bitɔtuɔrciɛnb ya ciɛn baba nɛ kɔh ni'bó bolm miba libinl ni. Wa kɔh ni'bó ñɔ ka tuke wɛnt ya sɛm wɔ ní tĩ de Uwien wɔn bugbɛn ya biil nin udu ya nib tùre' ki bii' libiil là nnɔ bo.

⁸ Nnɔ nɛ *Mifuoñaanm wuɔn' ki ye lininbonkpiɛkl laan biɛ ki te ma nnɔ, usɛn wà joh lininbonmònl là te paaki bó nnɔ biɛ ki paake nɛ.

⁹ Ní yé kunɛnnɛnku nɛ uyo wuu. Ní'tingi si: bi punh Uwien tibont tà nnɔ nin bi teh ituɔrɛ yà ki

dienh wə nnə ɲa ń fre kí cère wa teh tu ya bont ya fèl bo ń li wien kí tí gben.

¹⁰ Ni'ke yé inisaalbok ne, ki likeh tijier ya jim nin midaam ya ñum nin tigbenent ya səkrm ki paan' iyaajebok ye ma bo. Binib li boh i ya bok ne kí tí baa uyo wà Uwien li lèbre nibonfènn.

Kristo wən taa' u'bugben ne ki tien' lituərl

¹¹ Kristo wən baa' ki yé bitətuərcienb ya cien ɲə wə ń cère tí lɛ ti laa' mimənm mà nə ne*. U kən' lininbonl là ya təl ɲa te, ki mən ki tí gben' ni ne. Nisaal ɲa tien' li ya ninbonl, ne la yé kitink kiɛ bo yaal mə.

¹² Kristo kən' lininbonl nnə ni bolm miba kpein ne. Wa tuke iwəjɛ nin inajəfanfaan ya səm ne ki kən' wə ń tí tien lituərl, u taa' u'tiema səm ne ki tien' lituərl, ki de' tɛ ki wiɛ' uyo wà ɲa ɲməbe gbenm.

¹³ Nĩ yé bi là taah iwəjɛ nin inajɛ ya səm ki gbienh binib bà bii' bo, ki wɪndeh unasɛl ki taah u'fentem ki pukeh bi'bo, kimɛ bi saa' likuəl ɲə be ń ɲɛn bi'bo tijəknt la,

¹⁴ nĩ li tien mila Kristo ya səm ɲa ń li ɲməbe tuəm kí cən nɛn kɛ. Mifuoŋaanm mà ɲa ɲməbe gbenm cère' Kristo taa' u'ba ki tien' lituərl tɛn kitətuərwɛnk kà ya niba saan ɲa gbè, ki de' Uwien ɲə u'səm ń gben itùonbiɛɛ yà te tí fèl bo ya gber, kí cère tí fèl ń li wien kí tí gben ɲə tí li sənɲ ki dienh Uwien wà fuobe ne.

¹⁵ Nɛn bo ne Kristo sere' Uwien cuo' nin binib kujətiefènkù kùà nnə ni, ɲə wən Uwien yin' bà nnə ń lɛ u pùon' ki ye u li tien be mimənm mà, mè ń li

* **9:11** Bi kpɛ' ki keɛ' tigbont tà nnə ya tuba ni nĩ keɛ' ki ye: Wə ń cère tí lɛ mimənm mà we ní nnə ne.

tuu ki te nnɔ. Nnɔ nɛ Kristo kpo' wɔ́ rí de bà là te kujɔ̀tiekpɛku ni ki saa' kù nnɔ, bi'biere ni kí wiɛ.

¹⁶ Imɔ̀n, unil kele' u lá kpo' la, bi li tien u'faal ma bo ki ble' la, nì kpɛ u'kuum ya puoli bó, bɛ rí wuɔ̀n kí ye u kpo' nɛ, kí yaan kí tien, u kele' ki ye bɛ rí tien u'faal ma bo.

¹⁷ Udaan ɲa laan kpo' la, u kele' nà nnɔ ɲa ɲmɔ̀be tuonl fiebu. U tí kpo' nɛ la, u kele' nà nnɔ ji ɲmɔ̀be lituonl.

¹⁸ Nɛn bo, Uwien là cuo' nin binib kujɔ̀tiekpɛku kùà nnɔ mɔ̀nɔn ya cinm, bi là kòre' kiwɛnk ki wule' misɛm nɛ, ki yaan kù cin'.

¹⁹ Tɔ̀, Moyis là kaan' wɔ̀bl kɛ wɔ̀bl *yiko ya gbɔ̀nku ni udu ya nib kɛ ya nun bó, nɛ ki taa' inajɛfanfaan nin iwɔ̀jɛ ya sɛm ki cùuke' miñunm, ki taa' kufaaku kuba bi yih kù isɔ̀p nin kukpɛlcɛku kuba kù dinge suɔ̀ɔ ki mɔ̀n ki cùun' len ki gbɛgbɛ' *yiko ya gbɔ̀nku nnɔ nin udu ya nib bo.

²⁰ Nɛ ki ye: «Misɛm miɛ wɔ̀ngɛh ki teh Uwien cuo' nin nɛ kujɔ̀tieku nɛ ki ye ní li ɲuuke kù.»

²¹ Nɛ ki taa' misɛm nnɔ ki gbɛgbɛ' Uwien ya ninbonl nin bi taah tiwɛnt tà kɛ ki pukeh Uwien nnɔ mɔ̀ kɛ bo.

²² Kí ñɛ *yiko ye ma bo, misɛm nɛ ñɛndeh tibont tà yɛbe ya jɔ̀knt ki cèreh tù mɔ̀n. Sɛm ɲa ñɛn' la, Uwien ɲa rí fère nib bi'biere.

Yesu taa' u'ba ki tien' lituɔ̀rl bolm miba kpein nɛ ki gben' ibiere

²³ Bi teh i ya tuɔ̀rɛ ki ñɛndeh tibont tà yé paaki bó yaar ya nɛnnɛnku ya jɔ̀knt la, nì wuɔ̀n' ki ye paaki bó yaar tà yé tibonmɔ̀nt nnɔ mɔ̀ kpɛ bɛ rí tien tù ituɔ̀rɛ yà mɔ̀n ki cɛn' yɛn nɛ.

24 Kimε Kristo ηa kən' lininbonl là binib tien' lè, li yé paaki bó ya ninbonm̀̀nl ya nennnku nnə ni. Ama u kən' paaki bó yaal bugbɛn ni nε ki ji se ti'ciεk bó fɛnfennə Uwien ya nun bó.

25 Nà yé u kən' len wə́ rí li tuu ki taah u'ba ki teh lituərl tɛn bitətuərciɛnb ya ciɛn tuu ki taah ma tiwɛnt ya sɛm ki kəh Uwien ya ninbonl ya dubenku ni binl kɛ binl ma bo.

26 U bi tien' nnə la, u bi jin' ijend mibolm mà yɛbe ηə kí cin haali uηɛndun ya cincinyo. Ama fɛnfennə, idɛnfərke yɛ nə u taa' u'ba ki wuən' binib bolm miba kpein nε, ki taa' u'ba ki tien' lituərl ki gben' ibiɛre ya tuəm.

27 Uwien sien' ki ye unil kɛ li kpo bolm miba nε, nε ni ya puoli bó wə́ rí bu binib tibuur.

28 Nnə nε Kristo taa' u'ba ki tien' lituərl bolm miba kpein ηə wə́ rí n̄ɛn binib bà yɛbe ibiɛre ni. U li liɛbe kí taa u'ba kí wuən nle bo. Na ji yé wə́ rí n̄ɛn binib ibiɛre ni, n̄i ji yé wə́ rí ηm̄iɛn bà gu u'baam nnə nε.

10

1 Moyis ya yiko yé tibonm̀̀nt tà we ní nnə ya jinjinku nε. Wa cinbe ki yé tibont bugbɛn ki t̄i gben'. Nɛn bo nε *yiko nin u cèreh bi tuu ki teh ituərbaab yà binl kɛ binl ka ηm̀əbe biɛn nnə, ηa li li fre kí cère binib bà nεkndeh Uwien nnə rí li m̀ən kí t̄i gben.

2 I bi freh ki cèreh bà teh yè nnə m̀ən ki t̄i gben' Uwien ya nun bó la, bi bi d̀aan' yè ηə, kimε bi bi li tien yè bolm miba kpein nε, ka ji li ηm̀əbe biil ya yɛnmaale bi'f̄ɛl bo.

3 Ama ituəre nnə tuu ki tiɛreh bɛ bi'biɛre bó nε binl kɛ binl.

4 Kimε inaje nin iwɔje ya sɛm ηa n̄ fre kí gben biere.

5 Nɛn bo nε Kristo ye wɔ n̄ baa unɛndun wuu ni uyo wà nnɔ u tɔke' Uwien ki ye:

«ηa yíe tuɔre,
ka yíe bε n̄ li punh ηε bont mɔ,
ama a tien' nni tigbɛnɛnt.

6 Bi wíndeh ituɔre yà ya went iponpob bo ki dienh ηε nnɔ,

a'yɛnm ηa sɔnge' i'bo,
bi teh yà ibiere ya fèrm bo nnɔ,
a'yɛnm ηa sɔnge' i'mɔ bo.

7 Nɛn bo nε n tɔke' ηε ki ye:

«N'Wien, min sɔ,
n we n̄ n̄ tien a'yíem nε,
tɛn n̄ kele' n'bo a'gbɔnku ni ma bo.» »

8 Kristo kpíe' ki len' ki ye:

«ηa yíe tuɔre,
ka yíe bε n̄ li punh ηε bont,
ka yíe bi wíndeh ituɔre yà ya went iponpob bo ki dienh ηε nnɔ,

ka yíe bi teh yà ibiere ya fèrm bo nnɔ mɔ,

Nɛn kε ηa sɔnge' a'yɛnm.»

Ama *yiko nε n̄n ye bε n̄ li teh i ya tuɔre kε.

9 Nε ki liɛbe' ki len' ki ye:

Min sɔ, n we n̄ n̄ tien a'yíem nε.

Nnɔ nε u gben' ituɔrkpíek nnɔ ki taa' u ya tuɔrl ki lèbe'.

10 *Yesu Kristo tien' Uwien ya yíem, ki taa' u'ba ki tien' lituɔrl bolm miba kpein, ki cère' ti mɔn ki t̄i gben' Uwien ya nun bó.

11 Tɔtuərke ke tɔtuərke tuu ki sieh idaan ke ne ki sɔnh u'tuon, ki tuu ki teh ituərbaab, ya li li fre kí ñen nib ya biere.

12 Ama Kristo wɔn tien' lituərɫ bolm miba ne ibiere bo, ne ki ke uyo ke Uwien ya jie bó,

13 ki gu haali nin uyo wà Uwien li cère wɔ ní tɛ u'nenndɛ bo litaal.

14 Kimɛ u tien' lituərɫ bolm miba ne ki cère' u ñen' bà ibiere ni nnɔ mɔn Uwien ya nun bó ki tĩ gben' uyo ke.

15 *Mifuoñaanm mɔ tɔkeh tɛ ki teh nnɔ ne. Mĩ kpiɛ' ki len' ki ye:

16 «Yonbdaan ye: <Iden yiɛ gèbre' la,

n li cuo nin be kujɔtieku kùà sɔ:

N li kele n'yikombɛ bi'fèl bo,

kí kuɔn be bi'yɛnm ni.» »

17 Ne ki liɛbe' ki ye:

«Ma ji li tiere bi'biere nin bi'biil bó.»

18 Uwien fère' binib bi'biere la, ba ji li nuunh be ní tien lituərɫ ibiere nnɔ ya fèrm bo.

Yesu bo ti laa' usen ti nekn Uwien

19 N'yaabɛ, nen bo, ti du ki ye *Yesu ya sèm bo, ti ñmɔbe usen tí kɔ Uwien ya ninbonl ya dubenku ni.

20 *Yesu pekre' usenfaan wà dienh limiel, kí ñɛ u taa' u'ba ma ki tien' lituərɫ ki cère' kukpɛlcɛɛncienku kùà bore' Uwien ya ninbonl bolm mile nnɔ kere' ne ti ji laa' usen tí kɔ lininbonl nnɔ ya dubenku ni.

21 Ti ñmɔbe bitɔtuərɛienb ya cien uba, wɔn ne ñmɔbe ticiɛnt Uwien den.

22 Nen bo, cère mɛn tí nekn Uwien, kí li ñmɔbe iyɛnmaale yà cuube, kí li ñmɔbe mitekjim kí tĩ gben. Yesu bo, ti'fèl bo wien ne, ka ji ñmɔbe biil

liba nin litəl. Nĩ te ten bi taa' miñunm mà ña ñmɔbe jəknt ne ki sli' te.

²³ Cère men tí li lienh binib ya nun bó ti'dendɛnl bó, kí li colè kenken, ki la li ñendeh ti'gbɛɛnt, kime Uwien wà pùon' nnɔ yé umɛmɔndaan ne.

²⁴ Cère men ti la gɔh tɔb bo, kí li saakreh tɔb ya gbɛɛnt ñɔ kí fre kí li yíe tɔb, kí li sɔnh itùon yà mɔn.

²⁵ La cère men tí daan ti'táan ya baam ten biba daan' ma ka ji bàareh, ama tí li cinbe ki saakreh tɔb ya gbɛɛnt, kime ninbi mɔnɔn ben ki ye Yonbdaan ya wengbiin nekn ní ñɔ.

²⁶ Ti bende' nà yé tigbɛmɔnt ñɔ ki cèkre' ti'yɛnm ki liɛbe' ki teh ibiere la, tuɔrl ña ji te kí fre kí ñen i ya biere.

²⁷ Nà sien' si: tí li gu nin bujɛwaanbu ne lidaali là Uwien li bu binib tibuur, kí cère umucɛncien ní wi bà yíe' u'ñɔbu bó nnɔ.

²⁸ Ni ben ki ye unil saa' Moyis ya yiko ñɔ binib bile bii bita kun' imɔn ki ye u mɔnbe ki saa' wɔ la, ba ní muɔ udaan cɛcɛkm, bi li ku wɔ ne.

²⁹ Nĩ li tien mila ñɔ unil wà yin' Uwien ya Bijɛ fɛnm, ki ye misɛm mà bo Uwien liɛbe' ki cuo' nin binib kujɔtieku, ki ñen' wɔ ibiere ni ña yé bonn, ki suke' *Mifuoñaanm mà bo Uwien tien' wɔ mimɔnm nnɔ ya tudere ña ní li bre kí gbien-i?

³⁰ Imɔn, ti ben wà len' ki ye:

«Min ne li tu lifɛnl,

min ne li jiin unil ke u'tùon kpe ma bo,»

ki liɛbe' ki ye:

«Min Yonbdaan ne li bu n'ñib tibuur.»

³¹ Unil lu' Uwien, limiel ya daan ya nuɔ ni la, nĩ bre udaan bo cɛɛn ne.

³² Tiere men ni là cin' iden yà ki laa' Uwien ya wenwenku nnò ni ya puoli bó nà là tien'. Ni là jin' ijend ki gbien', ki juun' ki mòn' limuəl là faa cεen.

³³ Uyo uba bi là suke' nε, ki jènde' nε binib κε ya nun bó, ama uyo uba mò ni là sere' bi jèndeh binitàb bà nnò mò ya ciεk bó.

³⁴ Nì yé imòn nε, ni là ηmire' binib bà te lipεkl ni nnò ya nunsiiir. Binib fie' ni' bont nε ni tuo' nin uyensonge, kimε ninbi nin ni'yul ben ki ye ni ηmòbe lifaal là mòn cεen, ki li tuu ki te.

³⁵ N'yaabε, nen bo, la ηende men ni' gbənent ni ηmòbe midum mà nnò bo, kimε mǐ li cère ní lε lisuul là yebe.

³⁶ Nì kpε ní li ηmòbe kuminku nε kí fre kí tien Uwien yíe nà ηò kí lε u pùon' nà nnò.

³⁷ Kimε nǐ kεle' *Uwien ya gbònkú ni ki ye:

«Nì sǐen' waamu nε,
uyo wà sǐen' nnò ηa ji yé bonn,
wà we ní nnò
li baa ní wa ní taande.

³⁸ Wa yé ugbemàndaan n'nun bó,
li fuobe u'tekjim bo nε,
ama u liebe' puoli la,
n'yenm ηa ní li sǎnge u'bo.»

³⁹ Tinbi ben wòn, ta yé binib bà li liebe puoli kí juore fεnm, ama ti yé bà teke' Uwien ki jin' bε ní ηmεre nε.

11

Mitekjim ya gber

¹ Tò, mitekjim yé kí li du ki ye a daan a li lε nibonn nà nnò, a mònbe ki laa' nè ηò, kí li du ki ye ηa lenh tibont tà nin a'nunbu nnò mònbe ki te nε.

² Uyo bo yaab ya tekjim bo ne Uwien là len' bi'bo nà mən.

³ Ti teke' Uwien ki jin', ne ki bende' ki ye wən ne nən' nà ke te nə nin u'nəmaam. Nnə ne Uwien nī' ta lenh tibont tà bo ki tien' ti lenh tà.

⁴ Abəl là teke' Uwien ki jin', ne ki tien' lituərl là mən ki cən' Kayen yaal, ki de' wən Uwien. Nən bo ne Uwien bù' Abəl ugbeməndaan ki tuo' u'paabu. Nin Abəl kpo' ma ke nnə, mitekjim nnə bo ne u bie ki lienh.

⁵ Enək là teke' Uwien ki jin', ne wən Uwien taa' wə ki don' paaki bó, kuum ŋa jin' wə. Uba ŋa ji laa' wə, kime Uwien taa' wə ki don' u'ba saan ŋə. Nī kele' *Uwien ya gbənkū ni ki ye: Uwien ya yənm là sɔnge' Enək bo ne ki yaan u taa' wə ki don' paaki bó.

⁶ Unil ŋa ŋməbe tekjim la, wa ní fre kí sɔnge Uwien ya yənm, kime nī kpe wà ke nekndeh Uwien ní teke kí ji kí ye Uwien te ne, ne Uwien li su bà ke nuunh wə.

⁷ Nowe là teke' Uwien ki jin', ne ki tien' buñercenciənbu ki ŋmiən' wən nin u'den yaab. Uwien là juə' ki təkə' wə tibont tà ba laan lenh tù, tù lá li tien nnə bó ne u teke' tù tunɔjɛr tule. Nnə ne Nowe wuən' ki ye uɛndun ya nib ŋməbe libiil Uwien saan. U'tekjim bo ne Uwien bù' wə ugbeməndaan.

⁸ Abraham là teke' Uwien ki jin', ne ki tuo' u'yin, ki bure' Uwien ye u li de wə udu wà wun li yé u'faal nnə bó, ki joh ka bən u joh nà bó.

⁹ U là teke' Uwien ki jin', ne ki fi' ki tī kən' udu wà Uwien là pūon' ki ye u li de wə wū nnə ni, ki yé ucaan ni'bó. U là pən' ininbon ne ki kəh len. *Isaak

nin Sakəb bà yé lipuonl nnə mə ya faajib tən wən nnə mə là kəh ininbon nɛ.

¹⁰ *Abraham tien' nnə ki gu wə rí la kə udu wà ya dur ya tənpuun faa ta ηməbe lum ni nɛ. Uwien nin u'yul nɛ kpankpaan' u li mɛ udu nnə ya dur ma bo, nɛ ki mɛn' tù.

¹¹ Nin Abraham là pore' ki gèbre' wə rí maa kibuk ma kɛ, u'po mə tonde' ki yé uηəl nnə, u teke' Uwien ki jin' ma nnə nɛ Uwien cère' u maa' kibuk, kimɛ u bɛn ki ye wən Uwien wà pùon' lipuonl nnə kpɛ bɛ rí li du u'bo nɛ.*

¹² Nɛn bo nɛ wən ujebaab *Abraham, wà là nɛke mikum nnə laa' iyaabii ì yebe ka ηməbe kɛnku tən iηmaabii nin likpentɛngbil.

¹³ Binib nnə kɛ là ηməbe mitekjim nɛ ki tĩ baa' bi'kuum daali ka teke' Uwien là pùon' bɛ nà nnə. Ama bi'tekjim bo nɛ bi juə' ki laa' Uwien pùon' nà nnə nĩ te fənfəkm, nɛ bi'yɛnm sənge' ni'bo, nɛ bi len' binib ya nun bó ki ye bi yé bicɛnb nɛ uηɛndun wuu ni ki gèbreh.

¹⁴ Binib bà lienh nnə wəngɛh nĩ wien nɛ ki teh bi nuunh udu wà yé bi'yu nɛ.

¹⁵ Bi bi maaleh bi ñɛn' udu wà ni bó nɛ la, bi bi laa' libònl ki liebe' ni'bó ηə.

¹⁶ Ama imən, bi'nun món bɛ rí kə udu wà mən ki gbien' ni nɛ, wun si Uwien den. Nɛn bo nɛ bi yin'

* **11:11** Migbiirm miɛ ya ciim te bolm mile bo nɛ: *Nin Abraham là pore' ki gèbre' wə rí maa kibuk ma kɛ, u'po mə tonde' ki yé uηəl nnə, u teke' Uwien ki jin' ma nnə nɛ Uwien cère' u maa' kibuk, kimɛ u bɛn ki ye wən Uwien wà pùon' lipuonl nnə kpɛ bɛ rí li du u'bo nɛ bii nin Sara là pore' ma kɛ ki tonde' ki yé uηəl nnə, u teke' Uwien ki jin' ma nnə nɛ Uwien cère' u maa' kibuk, kimɛ u bɛn ki ye wən Uwien wà pùon' lipuonl nnə kpɛ bɛ rí li du u'bo nɛ.*

Uwien bi'Wien la, na coh wə fε, kimε u bonde' bε udu wà bi li kə u'ni.

17 Abraham là teke' Uwien ki jin', nε ki tuo' ki taa' u'bijεbaab *Isaak wə ní tien lituərl uyo wà Uwien bikn' wə wə ní liike u'tekjim nnə nin Uwien là pùon' wə lipuonl ma kε

18 ki ye: «*Isaak bo nε a'lontunku li nəbe» nnə.

19 Abraham là bεn u'yεnm ni ki ye unil kpo' mənən la, Uwien li fre kí mεkre wə. Nεn bo nε Uwien jiin' u'bijε *Isaak ki de' wə. Ní yé mimekrm ya nennεnku nε.

20 *Isaak là teke' Uwien ki jin', nε ki tien' *Sakəb nin Esawu Uwien ya mənəm ki de' bi'wenl bo.

21 Sakəb là teke' Uwien ki jin', nε uyo wà u benh wə ní kpo nnə, u tien' Yosεf ya buk kε buk Uwien ya mənəm, ki ñi' ukpendə bo ki puke' Uwien.

22 Yosεflà teke' Uwien ki jin', nε u tĩ neke mikuum ma nnə u təkε' uyo wà Israyel yaab lá li siere kí ñε Esipt ni, nε ki təkε' bε bi lá li tien ma u'kpəb.

23 Moyis ya baambe là teke' Uwien ki jin', nε ki maa' wə ki bəle' wə inmaale ita, kimε bi là laa' u mən, nε ba fεnge ubεr ble' likuəl là nnə.

24 Moyis là teke' Uwien ki jin', nε ki tĩ kpére' ma nnə u yīe' ki ye bi la li yih wə Farahən ya bise ya buk,

25 ki cəkε' u'yεnm ki ye bi jèndeh wən nin Uwien ya nib la, nĩ mən ki cεn' wə ní li te ibiεre ni ki jinh uηmaa wà ηa ní wuəke.

26 U là bεn ki ye bi yuəndeh wə Uwien ya Nigεndkε bo la, nĩ mən ki cεn' nin wə ní lε Esipt ya faal kε, kimε u'nun là cε, u lá li lε lisuul là nnə bo nε.

27 U là teke' Uwien ki jin', nε ki siere' Esipt ni ka fenge' ubεr ya benpiebe, u'fɛl ɲa wɔ̀re', kimε u te ten unil wà laa' Uwien wà ba lenh wɔ̀ nε.

28 U teke' Uwien ki jin', nε ki cère' Israyel yaab tien' Pak ya nacenku, nε ki taa' misèm ki fanfaan' inaɲuɔ̀n bo, ɲɔ̀ Uwien ya tond wà kuuleh nnɔ̀ la mε Israyel yaab ya bujεbukpiekmu.

29 Israyel yaab là teke' Uwien ki jin', nε ki puore' miɲunciεnmónmónm ten bi cuonh liwεl bo nε. Ama Esipt yaab bεn bikn' nε ki luo'.

30 Israyel yaab là teke' Uwien ki jin', nε ki taa' iwien ilole ki cuon' ki linde' Seriko ya du, nε liguonjel là guɔ̀n' wù nnɔ̀ lu'.

31 Ujεnkpend Lahab là teke' Uwien ki jin', nε ba ku' ki yekn' wɔ̀n nin binib bà yɛ' Uwien ya ɲɔ̀bu bó, kimε u là teke' Israyel yaab ya pinpingb kucènku mɔ̀nmɔ̀nm.

32 N li biε kí len kí ye ba kí pukn-i? N ye ní tùre kí len Gedeyɔ̀n nin Barak nin Samsɔ̀n nin Jεfte nin *Dafid nin Samiél nin *Uwien ya ɲɔ̀bonsɔ̀knb ya gber la, uyo li pɔ̀re nni.

33 Bi'ni biba là teke' Uwien ki jin', nε ki faake' nin bibεrb ki fie' bi'du ki tien' bi'yi, bitɔ̀b cère' binib kpɛn' tigbεmònt ya sɛn, bitɔ̀b laa' Uwien là pùon' nà nnɔ̀, bitɔ̀b pi' icind ya ɲuɔ̀n ya fre' ki tien' bε niba,

34 bitɔ̀b kpiin' umufaa, bitɔ̀b ɲmεre' ba fre' ki ku' bε nin jusiek, bitɔ̀b ɲa là ɲmɔ̀be tuɔ̀m, ki ji tien' bitɔ̀denb, ki ɲmɔ̀be lifɛl butɔ̀bu ni, ki sɛn' ki gbεle' idutɔ̀ ya sojambε.

35 Bipiib biba mɔ̀ là teke' Uwien ki jin', nε Uwien cère' bi mεkre' bi'yaab bà kpo' nnɔ̀ ki jiin' ki de' bε. Bi jènde' binib biba mɔ̀, ki nuunh bε ní wiε Uwien ya

sen ηο kí ηmere ne, ne ba tuo', kime bi là nuunh be
 rí lá mekre bitenkpiib ni ηο kí le mifuobm mà mən
 ki cen' fenfennə yaam ne.

³⁶ Binib biba mə tuo' isuk, bi ñi' be inalēbe, ki lölē'
 be tikudəkr ki pekñ' be.

³⁷ Bi yèke' bitəb iten ki ku' be, ki jie' ki yekre' bitəb
 nin kanpintajuk, ki ku' bitəb nin kijusiek, bitəb ηa
 ηməbe bonn, ki cuonh ki lindeh ki guo tipegbənt
 bii tiwəgbənt, bi jəndeh be cēen, ne ki teh be nà bre.

³⁸ Bēn bo uηendun ηa kpe be rí li yé u'nib. Ne bi
 cuonh ki lindeh, ki joh ijuən nin kupenpelku bó, ki
 kəh tijəlulnt nin ifele ni.

³⁹ Nin Uwien len' binib nnə ke bo nà mən
 bi'tekjim bo ma ke nnə, ba laa' u là pūon' ki ye u
 li de be nà nnə.

⁴⁰ Kime Uwien là juə' ki bonde' te tibont tà mən
 ki cen' tibont ke. Nēn bo ne wa rí cère be rí kpie kí li
 yé u sien' be, be rí li yé bidēnd bà kí dāan te.

12

Tí li ηməbe kuminku ijēnd ni

¹ Tə, bi ya nib ke yé bimənkunb ne ki guən' ki
 linde' te ki yebe cēen. Nēn bo, cère mēn tí wiē nà
 ke yé ti'bo litukl nin ibiere yà jebēh te ikēle ke na
 faa nnə, kí li ηməbe kuminku, ki bə minənm bo ki
 cuube Uwien sien' te tí sen kí baa nà saan.

² Cère mēn ti'nun rí li cē *Yesu bo. Wən ne pekre'
 mitekjim ya sen, ne ki cēreh mī kpīenh ní'donbó ki
 joh. U tuo' udəpənpən bo ya kuum ka sen' fe, kime
 u là bēn ki ye u lá li le uyensənge. Fenfennə u ke
 Uwien ya berbiek ya jie bó ne.

³ Imòn, maale mèn Yesu bo, kí liike bibierdenb là nɛnde' wə ki jènde' wə ma bo u tuo' ni'kɛ, ɲə ki la cère uyensaa ní ɲende ni'gbɛnɛnt.

⁴ Ni mǎh ni la li teh ibiere ma, na laan mǎn' ki tǐ baa' nǐ yé mikuum la, ní kpo.

⁵ La sunde mèn Uwien tǎke' nɛ nà ki de' nɛ lifèl nnə bó tɛn bibaa gbiereh u'bumu ma bo. U ye: «N'bukɛ, la yǐe Yonbdaan ya tudɛre.

U kǎnh nin ɲɛ la,
la cère a'yɛnm ní saa.

⁶ Kimɛ Yonbdaan yǐe wà la,
u diɛh u ya tub nɛ.

U bɛn wà kɛ yé u'buk nnə
u nǐh wǎn nɛ.»

⁷ Tuo mèn kí ji ijend, kimɛ ǐ cekndeh nɛ nɛ. Ni yé Uwien ya bumu ma nnə nɛ u diɛh ni'tub. Kí lɛ buk te ɲə ki'baa ɲa diɛh ki'tub-i?

⁸ Uwien ɲa dɛre' ni'tub tɛn u diɛh u'butǎmu ya tub ma bo la, na yé u'bumu, ni yé ikpiɛb nɛ.

⁹ Nǐ yé ti'baambe bà yé binib nnə diɛh ti'tub ki cekndeh tɛ ti boh bɛ la, nǐ li tien mila ɲə ta ji li tuo Baa wà te paaki bó ya tudɛre, kí lɛ limiɛl-i?

¹⁰ Imòn, ti'baambe taa' uyo wà ki diɛh ti'tub bɛ ní cekn tɛ bi yǐe ma bo nnə ɲa fǎke, ama Uwien wǎn diɛh ti'tub ti'mǎnm bo nɛ, ɲə ti la ɲmǎbe jǎknt tɛn wǎn Uwien ɲa ɲmǎbe jǎknt ma bo nɛ.

¹¹ Bi dɛre' unil ya tubl itàan yà bo la, u'yɛnm ɲa sǎnge, nǐ yé uyensaa nɛ u'bo. Ama ni ya puoli bó, nǐ ji yé bà tuo' bi dɛre' bi'tub ki gbiere' bɛ nnə bo uyɛnduǎn nɛ, kí cèreh bi teh nibonn nà cuube.

¹² Nɛn bo, tǔrɛ mèn kí sere, kí li co nǐ faa.

¹³ Tǔrɛ mèn kí cubn ni li kpǐen isɛn yà, ɲə idiɛn la sikre i'tengbiemu ama yè ní faake.

Kristo yɔ li fuobe ma bo

¹⁴ Li nuunh mɛn ní li ηmɛ nin unil kɛ, kí li pɛ Uwien ya sɛn bo nin ní'fɛl kɛ. Nnɔ ηa ní la, uba mɔnɔn ηa ní lɛ wɔ.

¹⁵ Li bɛn mɛn, ki la cère uba ní lúo Uwien ya juokm, ki la cère ní'ni uba ní li te tɛn tisitontont, ki kpíenh ηɔ kí tuke fɛnfɛnm kí baa bà yɛbe bo kí tuln bɛ.

¹⁶ Li bɛn mɛn, ki la li teh sɔnsɔndl, ki la li likeh Uwien ya bont fɛnm tɛn Esawu là tien' ma ki kuɔre' u ηmɔbe kibuciɛnk ya kpɛle wà nnɔ, ki teke' tijier ki jin' nɛn saan.

¹⁷ Ni bɛn ki ye ni ya puoli bó nɛ u ji là lá nuunh u'baa ní tien wɔ Uwien ya mɔnm nɛ wa cenge' u'bó. Nin u muɔ' ki gbáan' ma kɛ nnɔ u'baa ηa lèbre' yɛnmaale*.

¹⁸ Ni nek'n' Uwien saan ma nnɔ, na yé ni laa' bii ni cii' Israyel yaab là laa' nà nin bi cii' nà Sinayi ya juɔl ya níel nnɔ nɛ. Bi là laa' umufafaa uba teknh li'bo piɛbu piɛbu, ki laa' ní biike' cinm, ki laa' kutafaabiiku,

¹⁹ ki cii' linatunl liba ya muɔ bó, ki cii' unieke uba bó. Bi cii' unieke nnɔ bó ma nnɔ nɛ ki gbáan' ki ye ba ji yíe bɛ ní liɛbe kí cii' ñɔbonl liba kí pukn.

²⁰ Kimɛ unieke nnɔ ye nà nnɔ faa bi'bo nɛ. U ye:

«Wà kɛ mɛ' lijuɔl nnɔ la,
ba ní yé kiwɛnk mɔnɔn la,
bɛ ní yèke itɛn kí ku.»

* **12:17** Migbiirm miɛ ya ciim te bolm mile bo nɛ: *Nin u muɔ' ki gbáan' ma kɛ nnɔ u'baa ηa lèbre' yɛnmaale bii nin u muɔ' ki lèbre' u'tetem ma kɛ nnɔ, wa fre' ki lèbre' niba, kimɛ uyo nnɔ gèbre' ηɔ.*

21 Nà là tien' nnò là ηmòbe bujɛwaanbu cɛɛn, nɛ Moyis len' ki ye: «Bujɛwaanbu ηmòbe nni haali n'gbɛnɛnt kɛ tĩ ηòh.»

22 Ama ninbi wòn, ni nɛkn' lijuəl là bi yih lè Siyòn ya juəl nnò, ki nɛkn' Uwien limiel ya daan ya du. Wun si: Yerusalem wà te paaki bó. Uwien ya tondb turbɛnm te wun ni nɛ ki jeleh kunacɛnku.

23 Ninbi baa' licɛkl là ni nnò ya nib yé Uwien ya bukpiɛkmu mùa ya yel kɛle' u'saan paaki bó nnò nɛ. Ni baa' Uwien wà buh uηɛndun ya nib kɛ tibuur nnò saan nɛ. Ni baa' binib bà cuube, u cèrè' bi yé u yíe bɛ ní li yé bidɛnd bà nnò saan nɛ.

24 Ni baa' *Yesu saan nɛ. Wòn nɛ sere' Uwien cuo' nin binib kujɔtiefɛnku kùa nnò ni. U ya sɛm nɛ puube' ki tien' tɛ binib bà ηa ηmòbe jòknt. U'sɛm nnò ya gber ηmɛ ki cɛn' Abel yaam ya gber.

25 Liike mɛn ni'yul bo, ki la yíe ka ní cenge wà lienh nɛ nnò bó. Moyis là tòke' binib Uwien ya gber kitink bo, ba cenge' u'bó nɛ ka ñɛn' utudɛrɛ ni. Ní li tien mila ηò tinbi bà Uwien lienh tɛ haali paaki bó nnò ta tɔnge' u'gber la, ti li ñɛ utudɛrɛ ni?

26 Wòn wà ya niɛke là jènge' kitink uyo bo nnò, tí len' fɛnfɛnnò ki ye: «N li liɛbe kí cèrɛ kitink ní jènge; na yé kitink baba, kutaaku mɔ ji li jènge nɛ.»

27 U len' nà ki ye: «Kí liɛbe kí cèrɛ nnò» ya tingi si: u ñɛn' tibont tà kɛ nnò li jènge nɛ wò ní taa tù kí ble ukɛle bo, kí dàan tà ηa ní jènge tun ní li tuu ki te.

28 Nɛn bo, tí faare mɛn Uwien kimɛ u de' tɛ udu wà ηa ní jènge ki yé tí'yu nɛ. Cèrɛ mɛn tí li pukeh wò u yíe ma bo, kí li tuonh u'ñòbu bó, kí li boh wò.

29 Imàn, tí'Wien te tɛn umu nɛ ki wih ki ηèrɛh tibont kɛ.

13

Kristo yə li tien ma kí li sɔnge Uwien ya yɛnm

¹ Li tuu kí yíe mɛn tɔb tɛn ninjiɛb yíe tɔb ma bo.

² La sunde mɛn kucɛ̀nku ya tekɛm bó, kimɛ biba teknh binib kucɛ̀nku nɛ ki tí teke' biba kucɛ̀nku ka bɛn ki ye bi yé Uwien ya tonɔb nɛ.

³ Li tien mɛn lipɛkl ya nib bó tɛn ni'mə te lipɛkl ni nɛ, kí li tien bi jɛndeh binib bà nnə bó tɛn bi jɛndeh ninbi nɛ.

⁴ Unil kɛ ní li boh upiikuɔn. Unil nin u'po la lindeh tɔb ya puoli bó, kimɛ Uwien li bu binib bà kɛ teh lisɔnsɔndl nin linanɔmaal nnə tibuur.

⁵ La taa mɛn ni'yul kí kpɛle ilike. Cère mɛn ni'yɛnm ní li sɔnge ni ɛmɔbe nà bo. Kimɛ Uwien mɔnɔn len' ki ye: «Imɔn, ma ní sunde a'bó, ka ní wiɛ ɛɛ mɔ.»

⁶ Nɛn bo nɛ ti'ni unil kɛ li fre kí nǐ lifɛl kí len kí ye: «N'Yonbdaan nɛ se n'ciɛk bó, ma fɛnge bonn.

Unisaal li fre kí tien nni ba?»

⁷ Li tien mɛn ni'ciɛnb bà wɔkn' nɛ Uwien ya gber nnə bó, kí liike bi'fuobm là tí fɔre' ma bo, kí tɛkn bi'taanl ni mitekjim ya sɛn ni.

⁸ *Yesu Kristo ɛa lɛbreh. U là te ma bo nnə u biɛ ki te nnə nɛ dinnə ki li tuu ki te nnə nɛ.

⁹ La cère mɛn binib ní taa miwɔknm mà kɛ ya bol ɛa kpe sɛn kí lɛre nɛ. Uwien ya juokm nɛ dienh tɛ mituɔm la, nǐ mɔn. Nǐ cère' tijier ya kùɔn yɛn wɔn la, ya li toreh binib bà pɛ i'bo fiebu.

¹⁰ Ti ɛmɔbe liponpuol liba, nɛ *Sufɛmbɛ bà yé bitɔtuɔrkaab Uwien ya ninbonl ni nnə ɛa ɛmɔbe sɛn bɛ ní ji li'bo ya jier,

11 kimε bitatuarcienb ya cien tukeh tiwεnt tà ya sèm, ki kòh Uwien ya ninbonl ya dubenku bó ki teh ibiere ya fèrm ya tuòrl nnò bi ñendeh tù udu ya gbε ne ki tí wíndeh.

12 Nεn bo ne bi là ñεn' Yesu udu ya gbε ki tí ku', ηò u'sèm ní ñεn udu ya nib ya biere.

13 Nεn bo, cère mεn tí ñε kí cende wò udu ya gbε ki mò ní tuo bi suke wò isuk yà nnò.

14 Kimε ti kòh udu wà ni kitink kiε bo nò ηa ní li tuu ki te. Ama ti'nun món ti lá li kò udu wà ni wenli bo nnò bo ne.

15 Wòn *Yesu bo, cère mεn tí li pèkeh Uwien uyo kε, kí li gεh iyuon ki tòkeh binib ki teh u yé Yonbdaan. Nεn ne yé lituòrl là ti teh lè ki dienh wòn Uwien.

16 La sunde mεn tòb ya mòm ya tienm bó, kí li gbiinh ni'bont nin tòb. Nεn ne te ten lituòrl ki songe Uwien ya yεnm.

17 Li boh mεn ni'cienb, kí li tuonh bi'ñuon bó, kimε ben ne likeh ne, ki lá li tòke' Uwien bi liliike' ne ma bo. Ni boh be la, bi li sòn bi'tuon nin uyenduon ne. Nnò ηa ní la, bi li sòn ki dunh ne, ne na ní tore ne.

18 Li kàareh mεn ki dienh te. Ti ben ti'yεnm ni, ki ye ta ηmòbe biil, kimε ti nuunh tí li teh nà mòn ne isen kε ni.

19 N lí tùareh ki gbáanh ne ne, ní li kàareh ki dienh nni ηò Uwien ní de usen ní liebe ní ni'saan tonm.

Ikaarfòkε

20 Uwien ne yé uyenduon ya daan. U cère' ti'Yonbdaan *Yesu wà yé upekpaacien nnò mekre' bitenkpiib ni. U ya sèm bo ne Uwien cuo' nin binib kujòtieku kùa ηa ηmòbe gbenm.

²¹ Uwien bugben ní cèrè ní li freh kí teh mimɔnm isen ke ni, kí li teh u yíe nà. Wɔ ní cèrè *Yesu Kristo bo, tí li teh nà sɔnge u'yɛnm. Wɔn *Yesu Kristo nɛ si ukpíeke uyo ke. Ami.

Tigbɛfɔrkaar

²² N'yaabɛ, n gbáanh nɛ nɛ, ñikn mɛn kí cenge n kele' tigbɛr tà ní saake ni'gbɛnɛnt nɔ; ma lí kele' ní fɔke mɔnɔn.

²³ Ní li bɛn kí ye bi wiɛ' ti'ninjɛ Timote nɔ. Ní yé u baa' n'saan tonm la, min nin wɔn li tɔke kí baa kí lɛ nɛ.

²⁴ Fuonde mɛn ni'ciɛnb nin Uwien ya nib ke. Itali yaab fuondeh nɛ.

²⁵ Uwien ní juoke ni'ke.

Uwien ya Jɔtiefɛnku ya gbɔnku
The New Testament in the Ngangam language of Togo
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6